

KÉPZÉSI ÉS KIMENETI KÖVETELMÉNYEK

Pedagógiai értékelési és kutatótanári szakterületen pedagógus szakvizsgára felkészítő
SZAKIRÁNYÚ TOVÁBBKÉPZÉSI SZAK

1.A szakirányú továbbképzés megnevezése: Pedagógiai értékelési és kutatótanári szakterületen pedagógus szakvizsgára felkészítő szakirányú továbbképzési szak

2. A szakképzettség oklevélben szereplő megnevezése: Szakvizsgázott pedagógus a pedagógiai értékelés és kutatótanári feladatok területén

3. A szakirányú továbbképzés besorolása:

3.1. Képzési terület szerinti besorolás: pedagógusképzés képzési terület

3.2. A végzettségi szint besorolása:

3.2.1. ISCED 1997 szerint: alapképzési és mesterképzési szint esetén egyaránt 5A

3.2.2. ISCED 2011 szerint: alapképzési szint esetén 6, mesterképzési szint esetén 7

3.2.3. az európai keretrendszer szerint: alapképzési szint esetén 6, mesterképzési szint esetén 7

3.2.4. a magyar képesítési keretrendszer szerint: alapképzési szint esetén 6, mesterképzési szint esetén 7

3.3. A szakképzettség képzési területek egységes osztályozási rendszere szerinti tanulmányi területi besorolása:

3.3.1. ISCED 1997 szerint: oktatás (1), tanárképzés és oktatástudomány (14)

3.3.2. ISCED-F 2013 szerint: Szakosodott oktatók (szaktanárok) képzése 0114

4. A felvétel feltétele:

- alapképzésben vagy mesterképzésben szerzett óvodapedagógus, tanító, gyógypedagógus vagy tanári oklevél, avagy régi típusú főiskolai vagy egyetemi szintű óvodapedagógus, tanító, gyógypedagógus vagy tanári oklevél és
- legalább három év pedagógus-munkakörben eltöltött szakmai gyakorlat

5. Képzési idő félévekben: 4 félév

6. A szakképzettség megszerzéséhez összegyűjtendő kreditek száma: 120 kredit

7. A képzés célja és a szakmai kompetenciák (tudás, képesség, attitűd, autonómia és felelősség):

7.1. A képzés célja: A világ sok országában már korábban is szoros egységbe szerveződtek a tanárképző és neveléstudományi kutatóhelyek, és a felsőoktatási intézmények régóta törekednek arra, hogy még szorosabb partnerkapcsolatot építsenek ki az iskolákkal. A magyar köznevelési rendszerben lezajlott változások lehetővé teszik, hogy a tanárképzésben megfelelő mélységben és terjedelemben szerepeljenek olyan tudáselemek és kialakítandó kompetenciák, amelyek például a tanárképzésben sok szempontból előttünk járó Finnországban már 1971 óta jelen vannak nemcsak a tanárképzésben, hanem a tanítóképzésben is. Az alapelv – amely áthatja a finn mellett több más OECD-ország tanárképzését – az ún. kutatás-alapú (research-based) tanárképzési rendszer, amely egyrészt a modern neveléstudományi eredmények megjelenését és közvetítését jelenti a tanárképzésben, de emellett a tanárjelölteknek önálló kutatási feladatot is meg kell oldaniuk egy jelentős kreditértékű szakdolgozat keretében.

A magyarországi tanárképzés jelenlegi rendszere lehetővé teszi a kutatás-alapú tanárképzést, azonban az ehhez szükséges kutatói szemléletmód fejlesztésének jelentős tartalékai vannak a pályán lévő gyakorló tanárok körében. A kutatás-alapú tanártovábbképzés keretében a pedagógusok felkészülhetnek arra, hogy a tantárgyi keretektől függetlenül ők maguk képesek legyenek pedagógiai tárgyú empirikus kutatási eredményeket közvetlenül olvasni, osztálytermi és iskolai szintű kutatásokat, méréseket, készség- és képességfejlesztő kísérleteket megtervezni és kivitelezni; tapasztalataikról, kapott eredményeikről kollégáiknak, vagy a neveléstudományi kutatóknak beszámolni. A tanárképzési modellek változásai olyan továbbképzési szak indítását indokolják, amelyben a kvantitatív pedagógiai értékeléssel kapcsolatos, tantárgyi struktúrán átívelő mérésmethodikai ismeretek, képességek és kompetenciák fejlesztése (pl. kutatásmódszertan, statisztikai elemzési eljárások, pedagógiai kísérletek tervezése) mellett a technológiaalapú oktatási eszközök, platformok kevésbé szakspecifikus alkalmazási lehetőségei, valamint a különböző országos, regionális, helyi mérések intézményi szintű eredményeinek értelmezésére történő felkészítés kap prioritást. E célok megvalósításához hatékony eszközt nyújthat a 120 kredités képzés.

7.2. Szakmai kompetenciák:

7.2.1. Tudás:

- A szakvizsgázott pedagógus átfogó tudással rendelkezik a pedagógiai mérés-értékelés és az empirikus társadalomtudományi kutatások tudományos háttéréről, megközelítéseiről, elvi és gyakorlati kérdéseiről.
- Tantárgyaktól függetlenül alaposan ismeri a neveléstudományi, társadalomtudományi kutatások kvalitatív, kvantitatív és kevert módszereit, eszközeit, ezek alkalmazási lehetőségeit és korlátait.
- Ismeri a neveléstudományi kutatások legújabb hazai eredményeit, a pedagógiai mérés-értékelés hazai és nemzetközi tendenciát, a főterületi mérések általános jellemzőit, a mérés-értékelés hagyományos (papír alapú) és online formáihoz kapcsolódó releváns pedagógiai innovációkat.
- Mély ismeretekkel rendelkezik a tanulásra vonatkozó tudományos elméletekről, ismeri a tanulás stratégiáit, módszereit, a tanulás és tanítás, nevelés támogatásának eljárásait, érti a hatékony pedagógusi munka alapfeltételének számító élethosszig tartó és az élet minden területére kiterjedő tanulás lehetőségeit.
- Érti az online kommunikáció fontosságát, ismeri a modern kommunikáció tereit, a technológiaalapú oktatási eszközök, platformok kevésbé szakspecifikus, tantárgyakon átívelő alkalmazási lehetőségeit.
- Ismeri a pedagógiai mérésekre, kísérletekre és kutatásokra vonatkozó etikai normákat.

7.2.2. Képességek:

- Képes az intézményi keretek között megvalósuló tudásszintmérésekhez és képességvizsgálatokhoz kapcsolódó szervezési és irányító feladatok ellátására: feladatlapok, papír alapú és online tesztek összeállításának koordinálására és kiértékelésére, vizsgák lebonyolítására, helyi felmérések kivitelezésére, intézmények, képzési programok értékelésére, országos és nemzetközi vizsgálatokba való bekapcsolódásra.
- A szakvizsgázott pedagógus a hivatásának gyakorlása során képes az osztálytermi és iskolai szintű mérési-értékelési problémák felismerésére, releváns kutatási problémák azonosítására.

- Képes a műveltségi és/vagy tantárgyi kereteken átnyúló képességterületeken vizsgálatok, felmérések és kutatások megtervezésére, amely magában foglalja az iskolai szintű minőségfejlesztési feladatokat és a számítógéppel segített on-line diagnosztikus értékelést is.
- Képes az országos, regionális, helyi felmérések, pedagógiai vizsgálatok intézményi vonatkozású eredményeinek értelmezésére és szakszerű interpretálására.
- A pedagógiai mérés-értékelés témaköréhez kapcsolódó információk gyűjtésében, hazai és nemzetközi adatbázisok kezelésében releváns nézőpontok szerint képes választani.
- Képes összehasonlítani a saját, ill. a szakirodalomban feltárt kutatási eredményeket a pedagógiai gyakorlattal.
- Az intézmény mérési-értékelési kultúrájában és saját kutatásaiban magabiztosan és önállóan tudja használni a kvantitatív, kvalitatív és kevert kutatási módszereket.
- Számítógépes statisztikai szoftver támogatásával biztonságosan alkalmaz matematikai statisztikai eljárásokat.
- Képes a hagyományos (papír alapú) és online tesztelési módokkal megvalósított intézményi mérések eredményeinek objektív interpretálására, szakmai anyagok elkészítésére, a szűkebb nevelőtestületi közösségtől az országos publikációs fórumokig, többféle hallgatóság igényeinek megfelelően.
- A rendelkezésére álló empirikus adatok lehetőségeinek és korlátainak figyelembevételével képes az intézmény átfogó mérési-értékelési feladatainak ellátására és az innováció elősegítésére a mérés-értékelés területén.
- Szakmai kommunikációjában alkotó módon alkalmazza az IKT-eszközöket.

7.2.3. Attitűd:

- Szakmai identitásában fontosnak tartja a kutatási szempontokat, nyitott a pedagógiai mérés-értékelésen alapuló döntéshozatalra, elkötelezett a kvalitatív, kvantitatív és kevert mérési-értékelési eljárások iránt.
- Törekszik a széleskörű szakmai együttműködésre, nyitott a problémahelyzetekre, igyekszik azok árnyalt megítélésére.
- Megoldásokat keres a köznevelési intézmény esetleges mérési-értékelési problémáira, releváns kutatási módszerek alkalmazására.
- Nyitott a kutatási kooperációra, kezdeményezően lép fel más köznevelési intézmények és a felsőoktatási kutatóműhelyek irányába, intézményében támogatja a team-munkát, ösztönzi a diagnosztikus célú pedagógiai mérések megszervezését és lebonyolítását.
- Támogatja az intézményi innovációt az IKT-eszközök adta lehetőségek széleskörű kihasználása és az online, diagnosztikus célú mérési-értékelési eljárások ösztönzése által.
- Elkötelezett a folyamatos szakmai fejlődés terén, törekszik a műveltségi területéhez kapcsolódó kutatási eredmények folyamatos követésére, nyitott az új szakmai eredmények megismerésére, munkájában való hasznosítására és közvetítésére.
- Motivált, kezdeményező szerepet vállal munkahelye minőségfejlesztési és innovációs törekvéseiben.

7.2.4. Autonómia és felelősség:

- Törekszik szakmai magabiztosságának növelésére, reálisan ítéli meg saját lehetőségeit és kompetenciahatárait.
- Felelős munkát végez önállóan és szakmai munkaközösségben egyaránt.

- Kezdeményező szerepet vállal a köznevelési intézmény(ek) pedagógiai folyamatainak megértésében és megértetésében.
- Saját tevékenységeiben és döntéseiben az eredményeken (bizonyítékokon) alapuló szakmai-tudományos szempontokat juttatja érvényre.
- A saját, intézményi, regionális, ill. az országos mérési eredmények figyelembevételével hoz szakmai döntéseket, előnyben részesíti a kutatás-alapú véleménynyilvánítást és tevékenységet.
- Megbízható szakmai partner intézményen belüli és intézmények közötti együttműködésekben, mérés-értékelési és kutatási kezdeményezésekben, programokban.
- Felelősséget vállal szakmai kommunikációjáért és törekszik annak folyamatos fejlesztésére.
- Felelősen kezdeményez, támogat és vezet munkahelyén bármely műveltségterülethez kötődő és diszciplínákon átívelő területeken mérés-értékelési és kutatási programokat.
- Felelősséget vállal munkatársai, szakmai közössége, intézménye fejlődésének támogatásáért, elkötelezett a pedagógiai mérés-értékelés elismertsége növeléséért, fejlődéséért, fejlesztéséért.

8. A szakképzettség szempontjából meghatározó főbb ismeretkörök és az ismeretkörökhöz rendelt kreditérték:

A 87/2015. (IV. 9.) Korm. rendeletben előírt kötelező ismeretkörök:

- *Közigazgatási vezetési ismeretek, intézmények és szervezetek az oktatási rendszerben:* a Magyar Köztársaság alkotmányos alapjai, a közigazgatás felépítése és működése, alapvető államháztartási ismeretek, a közigazgatási eljárás szabályai az oktatásügyben, európai uniós alapismeretek, a közoktatási intézmény működése és annak jogi szabályozása, hazai fejlesztési és EU-s prioritások, szervezeti kultúra, az intézmény vezetése, intézményszintű tervezés, információáramlás, kommunikáció; innováció és szervezetfejlesztés, az intézmény képének tudatos alakítása. **20 kredit**
- *Az intézmény és környezete, integráció és szegregáció, a pedagógus munkája a nevelési-oktatási intézmény szervezetében:* fenntartói jogok és kötelezettségek, kistérségi együttműködés keretei, egyeztetési mechanizmusok és fórumok, a családdal való kapcsolattartás és intézményes formái; az intézmény természeti és épített környezete, hátrányos megkülönböztetés, az esélyegyenlőség elve, fenntartói megoldások az integrációra, szektorközi együttműködés, a pedagógus szerepei, munkatevékenységei; pedagógiai folyamattervezés, intézményi feladatok megszervezése, együttműködés. **10 kredit**
- *A nevelési-oktatási intézmény hatékonysága:* a hatékonyság mutatói, mérési lehetőségei; a tanulói és a pedagógusi munka értékelése; a minőségbiztosítás módszerei; tanári, tanulói és szülői szerveződések; az intézményi légkör szociálpszichológiai jellemzői, összefüggése a teljesítménnyel. **10 kredit**
- *Hatékony pedagógusi munka, önképzés, sajátos pedagógiai, pszichológiai ismereteket és módszereket igénylő személyek, illetve csoportok nevelése-oktatása:* szakmai önismeret és önreflexió a pedagógiai gyakorlatban; a pedagógusok mentálhigiénéje, konfliktusok és kezelésük; a pedagógus tevékenységét segítő új eljárások, módszerek, technikák; az oktatási folyamat tervezése, osztályozás, értékelés, a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók köre, a pszichés fejlődés

zavarai miatt sajátos nevelési igényűvé nyilvánított gyermekek, tanulók vizsgálatával kapcsolatos eljárások; egészségnevelés, egészségfejlesztés, mentálhigiéné, drogmegelőzés; hátrányos helyzetűek, lemaradók, fogyatékosok együttnevelése, az integráció feltételei; nemzeti és etnikai kisebbségek az oktatásügyben; az élethosszig tartó tanulás, felnőttoktatás. **15 kredit**

A 87/2015. (IV. 9.) Korm. rendelet alapján meghatározott választott ismeretkörök:

- *A pedagógiai kutatás matematikai alapjai:* A halmazelmélet, a matematikai logika, a valószínűség-számítás és a matematikai statisztika alapismeretei. A pedagógiai kutatásban alkalmazott leíró és matematikai statisztikai eljárások, statisztikai próbák és összefüggés-vizsgálatok. **10 kredit**
- *Pedagógiai kutatómódszertan:* A neveléstudományi kutatások irányzatai és módszerei. Kvalitatív kutatások módszertana. Az adatgyűjtés kvantitatív módszerei. Kvantitatív adatfeldolgozó módszerek. Kutatások tervezése és lebonyolítása. **10 kredit**
- *Pedagógiai kísérletek:* Kísérletek tervezése és lebonyolítása, a gyakorlati munkából eredő kutatási kérdések kísérleti vizsgálatának módszerei. **5 kredit**

- *Értékelés- és tesztelmélet:* A pedagógiai értékelés fogalma, formái, funkciói, minősítés, szelekció, osztályzatok, bizonyítványok, vizsgák, vizsgarendszerek, vizsgatípusok, az érettségi vizsga, vizsgák Európában. A klasszikus és a valószínűségi tesztelméletek, tesztanalízis és tesztfejlesztés, mérés és tesztelés a gyakorlatban. **10 kredit**
- *A mérés-értékelés gyakorlata:* Feladatírás és teszt szerkesztés. Mérés és tesztelés a gyakorlatban. **6 kredit**
- *Értékelési szakértői elemzések:* Számítógépes statisztikai elemzések. **6 kredit**
- *A személyiségfejlesztés neveléslélektani alapjai:* Tanuláselméletek, tudáskonceptiók. Az ismeretek közvetítésének, a képességfejlesztésnek, a tanulás metakognitív elemei fejlesztésének neveléslélektani alapjai, Az affektív és pszichomotoros szféra fejlesztése. **8 kredit**

9. A záródolgozat kreditértéke: 10